

Π Ι Ν Α Ξ 5

*Ανωτέρα ήθικη συνείδησις. Ήθικη κρίσις ἐξ ἀυθορμησίας καὶ αὐτοτελείας.
*Ελατήρια ἄμα καὶ ἐπακολουθήματα.

Ἡλικία	Ἐλατήρια			Ἐπακολουθήματα			Μ. °Ο.		
	*Αρρενα	Θήλεα	Μ.°Ο.	*Αρρενα	Θήλεα	Μ.°Ο.	*Αρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.
7 ἐτῶν	% 6	% 2	% 4,0	% 10	% 2	% 6,0	% 8,0	% 2,0	% 5,0
9 >	10	8	9,0	14	6	10,0	12,0	7,0	9,5
11 >	17	11	14,0	21	14	17,5	19,0	12,5	15,8
13 >	40	33	36,5	49	43	46,0	44,5	38,0	41,3
15 >	50	42	46,0	60	51	55,5	55,0	46,5	50,8
17 >	62	53	57,5	65	60	62,5	63,5	56,5	60,0
18 >	74	67	70,5	78	71	74,5	76,0	69,0	72,5
20 >	83	79	81,0	89	82	85,5	86,0	80,5	83,3
Γ. Μ. °Ο.	42,8	36,9	39,9	48,3	41,1	44,7	45,5	39,0	42,3
Μ. °Ο. τῶν ἡλικιῶν									
7—13 ἐτῶν	18,3	13,5	15,9	23,5	16,3	19,9	20,9	14,9	17,9
15—20 >	67,3	60,3	63,8	73,0	66,0	69,5	70,1	63,1	66,6
Γ. Μ. °Ο.	42,8	36,9	39,9	48,3	41,1	44,7	45,5	39,0	42,3

ΠΙΝΑΞ 6

Κατώτερα ήθικη συνείδησις καθόλου.

Ήλικίαι	Περιεχόμενον			Έλατήρια			Έπακολουθήματα		
	Άρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.	Άρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.	Άρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.
7 έτων	% 16	% 11	% 13,5	% 18	% 17	% 17,5	% 10	% 16	% 13
9 >	14	9	11,5	14	15	14,5	10	12	11
11 >	14	6	10,0	14	13	13,5	8	8	8
13 >	14	6	10,0	16	12	14,0	6	8	7
15 >	12	5	8,5	12	12	12,0	4	8	6
17 >	7	4	5,5	8	11	9,5	4	4	4
18 >	8	3	5,5	8	5	6,5	2	2	2
20 >	6	2	4,0	4	4	4,0	2	2	2
Γ. Μ. °Ο.	11,3	5,7	8,5	11,8	11,1	11,5	5,8	7,5	6,6
Μ. °Ο. των ήλικιων									
7—13 έτων	14,5	8,0	11,2	15,5	14,3	14,9	8,5	11	9,8
15—20 >	8,0	3,5	5,9	8,0	8,0	8,0	3,0	4	3,5
Γ. Μ °Ο.	11,3	5,7	8,5	11,8	11,1	11,5	5,8	7,5	6,6

ΠΙΝΑΞ 7

Άδριστος ήθικη συνείδησις.

Ήλικίαι	Περιεχόμενον			Έλατήρια			Έπακολουθήματα		
	Άρρενα	Θήλαι	Μ. °Ο.	Άρρενα	Θήλαι	Μ. °Ο.	Άρρενα	Θήλαι	Μ. °Ο.
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
7 έτων	32	35	33,5	32	36	34,0	34	36	35
9 >	28	30	29,0	32	33	32,5	32	36	34
11 >	24	28	26,0	28	32	30,0	32	34	33
13 >	14	18	16,0	18	20	19,0	16	18	17
15 >	10	15	12,5	16	18	17,0	16	16	16
17 >	10	11	10,5	14	14	14,0	13	15	14
18 >	4	6	5,0	8	10	9,0	9	11	10
20 >	0	2	1,0	6	6	6,0	5	7	6
Γ. Μ. °Ο.	15,3	18,1	16,7	19,2	21,1	20,2	19,6	21,6	20,6
Μ. °Ο. των ήλικιων									
7—13 έτων	24,5	27,8	26,1	27,5	30,2	28,9	28,5	31,0	29,8
15—20 >	6,0	8,5	7,3	11,0	12,0	11,5	10,8	12,3	11,5
Γ. Μ. °Ο.	15,3	18,1	16,7	19,2	21,1	20,2	19,6	21,6	20,6

Ἐμφανέστερα γίνονται τὰ πορίσματα ταῦτα ἐκ τῶν ἐπιφερομένων εἰκόνων καὶ γραφικῶν παραστάσεων.

Καὶ αἱ μὲν ἐν εἰκόνι 1 γραφικαὶ παραστάσεις δεικνύουσι τὸ περιεχόμενον, ἥτοι τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἰδέας, τῆς ἀνωτέρας ἠθικῆς συνειδήσεως τῶν ἐξετασθέντων, κατεσκευάσθησαν δ' ἐκ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 1 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 2 ἐμφαίνουσι τὴν ἐκ διδασκαλίας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ὑποκειμένων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν ἐλατηρίων, προῆλθον δ' ἐκ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 2 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 3 σημαίνουσι τὴν ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ἐξετασθέντων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν ἐλατηρίων, κατηρτίσθησαν δ' ἐκ τῆς τετάρτης καὶ τῆς πέμπτης στήλης τοῦ αὐτοῦ πίνακος 2.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 4 ἐμφαίνουσι τὴν ἐκ διδασκαλίας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ὑποκειμένων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐπακολουθημάτων τῆς πράξεως, κατεσκευάσθησαν δ' ἐκ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 3 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 5 δηλοῦσι τὴν ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ἐξετασθέντων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν ἐπακολουθημάτων τῆς πράξεως, προῆλθον δ' ἐκ τῆς τετάρτης καὶ τῆς πέμπτης στήλης τοῦ αὐτοῦ πίνακος 3.

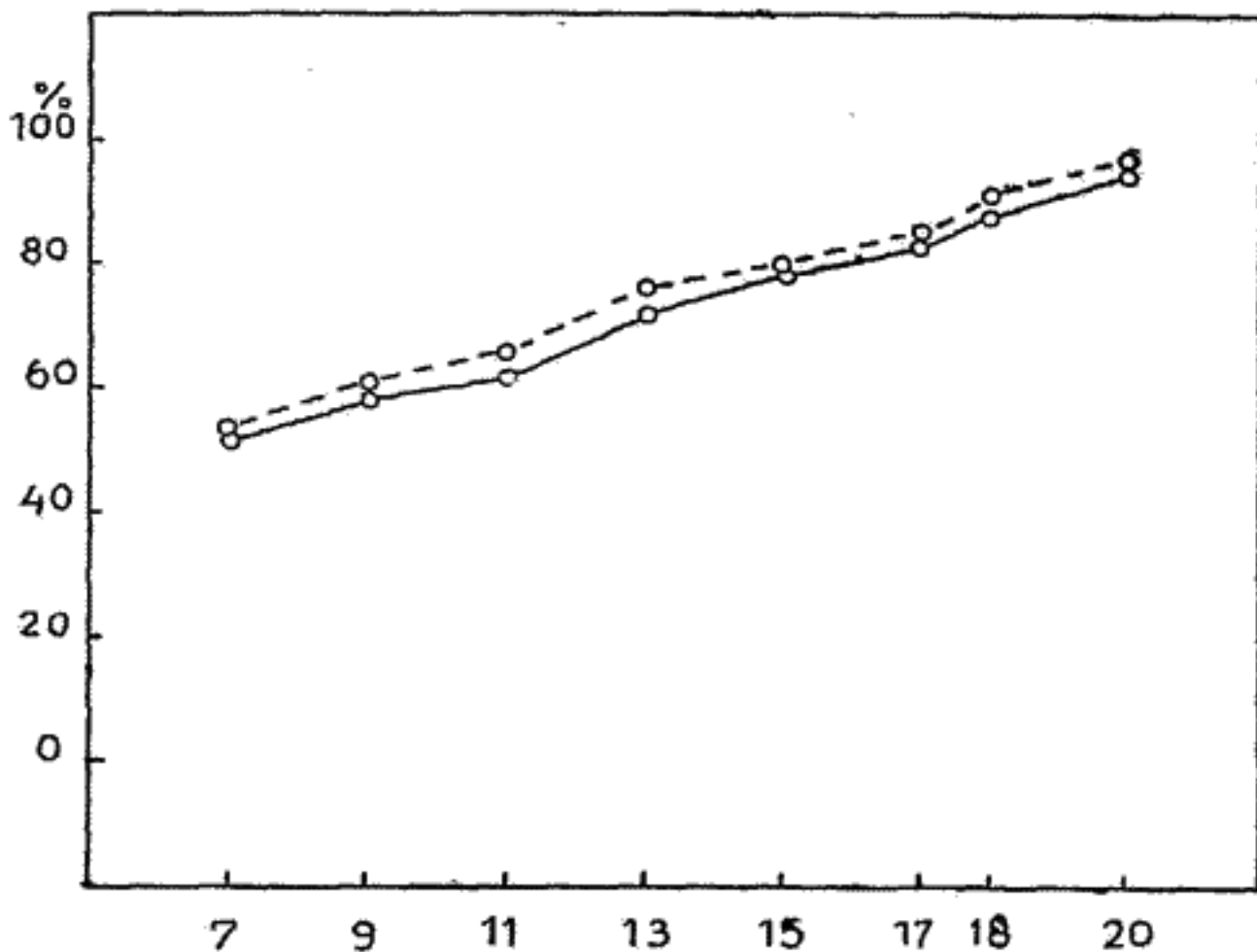
Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 6 δεικνύουσι τὴν ἐκ διδασκαλίας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ὑποκειμένων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐλατηρίων ἅμα καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων, κατηρτίσθησαν δ' ἐκ τῆς ἑβδόμης καὶ τῆς ὀγδῆς στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 4 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 7 ἐμφαίνουσι τὴν πορείαν τῆς ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας ἠθικῆς κρίσεως, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν

έλατηρίων ἄμα καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων, κατεσκευάσθησαν δ' ἐκ τῆς ἑβδόμης καὶ τῆς ὀγδόης στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 5 πίνακος.

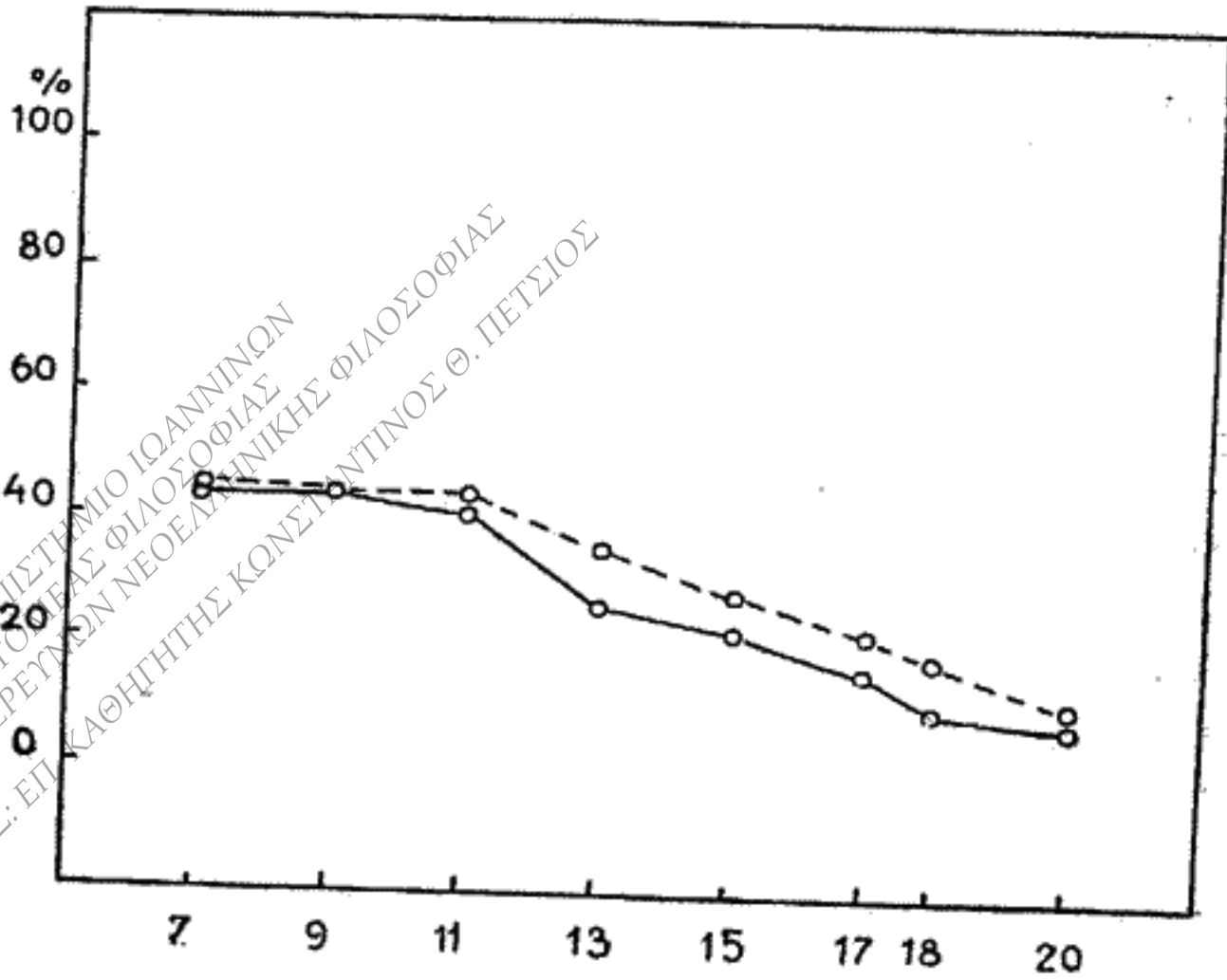
Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 8 γραφικαὶ παραστάσεις σημαίνουν τὸ περιεχόμενον τῆς κατωτέρας ἠθικῆς συνειδήσεως τῶν ἐξετασθέντων ὑποκειμένων, προῆλθον δ' ἐκ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 6 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 9 δεικνύουσι τὴν κατωτέραν ἠθικὴν συνείδησιν, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν ἑλατηρίων καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων· κατηρτίσθησαν δ' αἱ μὲν τῶν ἑλατηρίων ἐκ τῆς τετάρτης καὶ τῆς πέμπτης στήλης τοῦ αὐτοῦ πίνακος 6, αἱ δὲ τῶν ἐπακολουθημάτων ἐκ τῆς ἑβδόμης καὶ τῆς ὀγδόης στήλης τοῦ αὐτοῦ πίνακος.

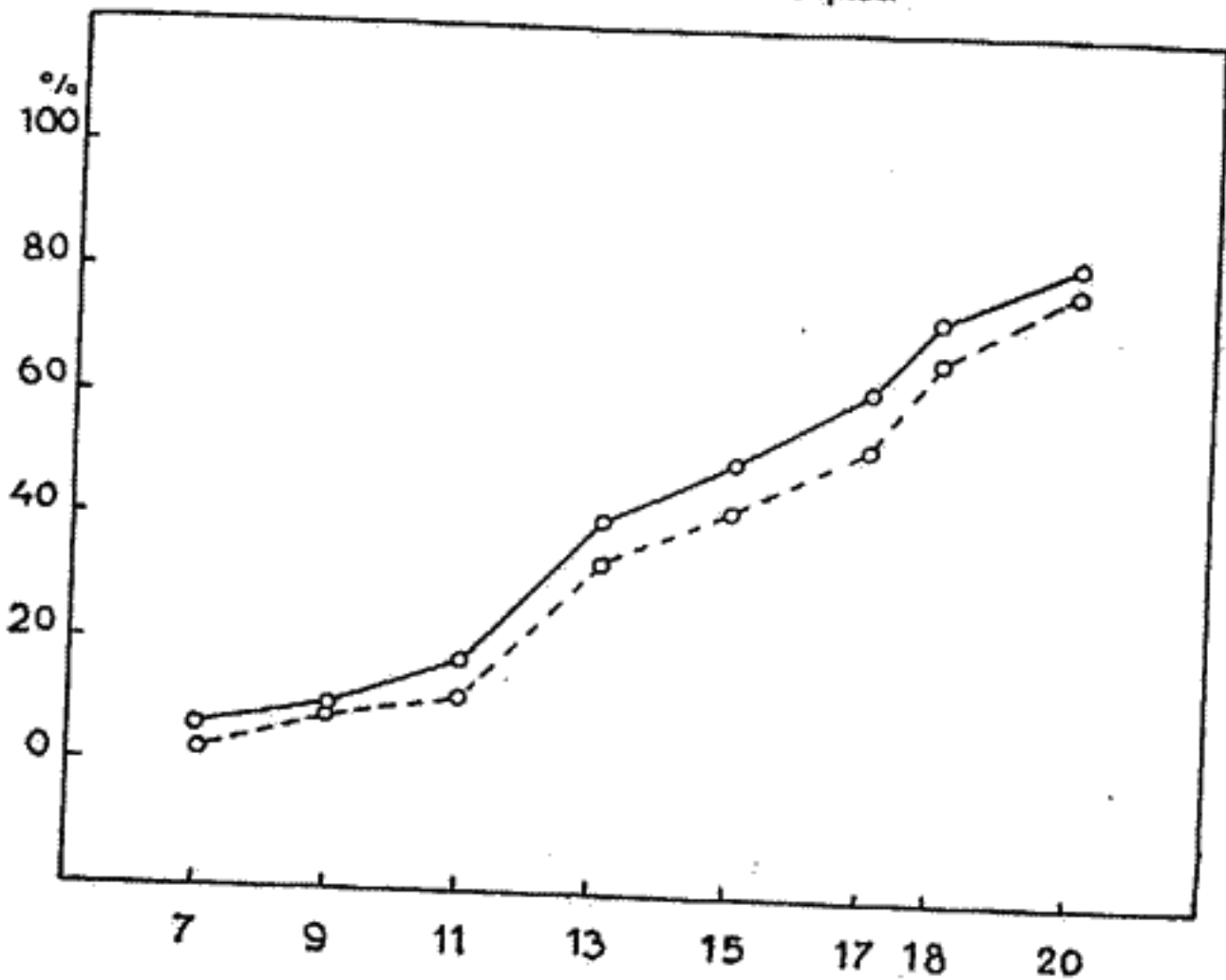

Εἰκ. 1. Ἄνωτέρα ἠθικὴ συνείδησις. Περιεχόμενον.

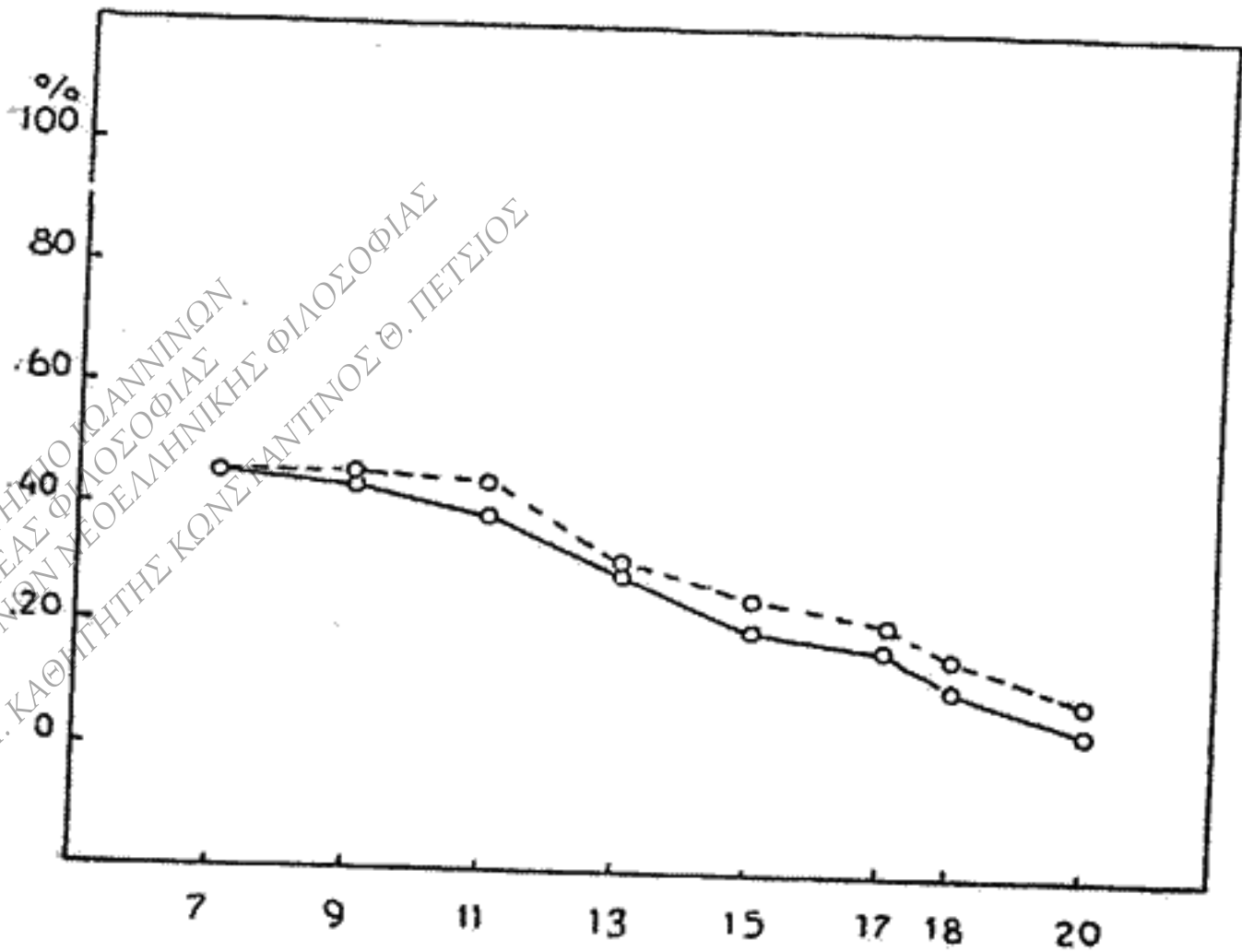
— Ἄρρενα --- Θήλεα

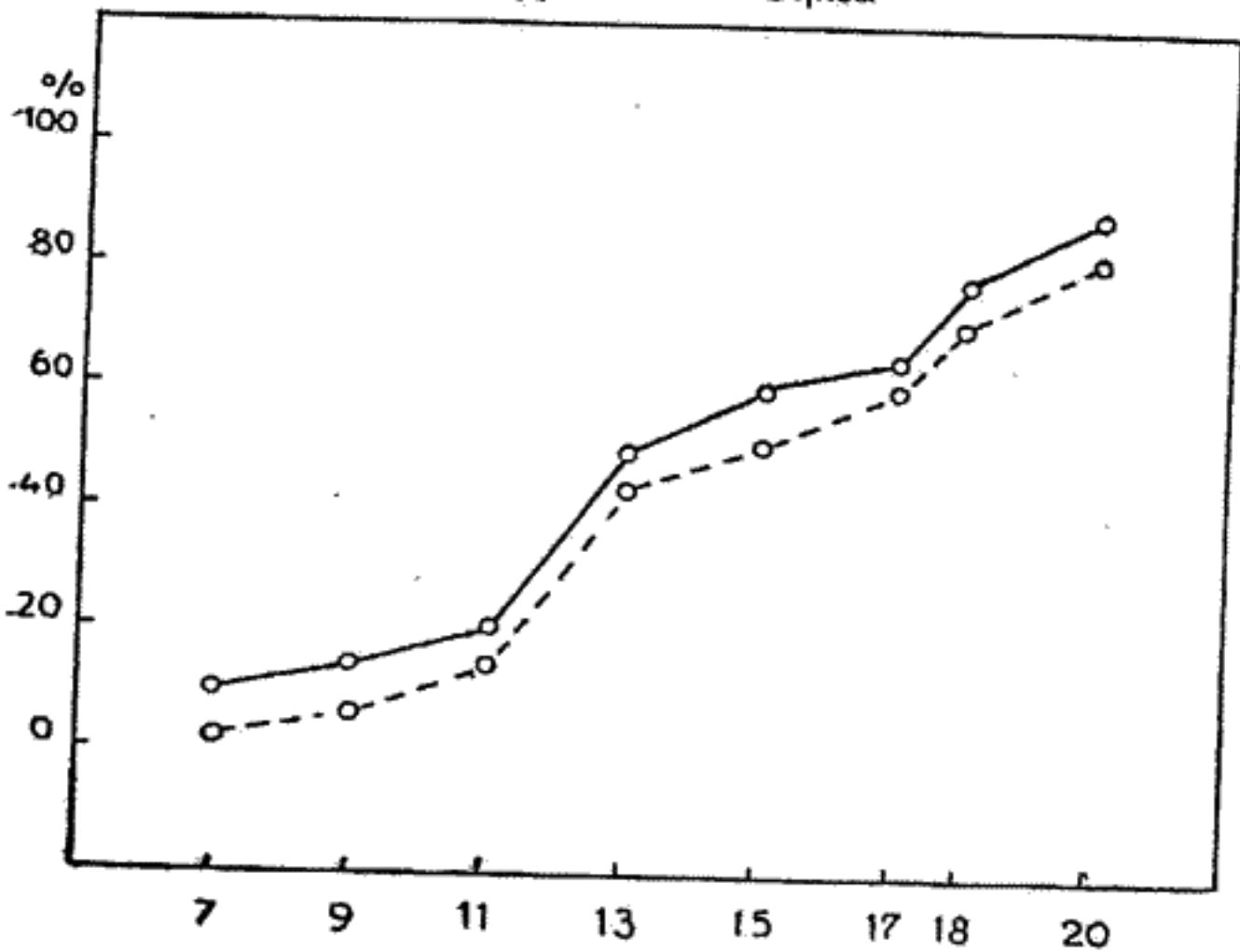
Εικ. 2. Άνωτέρα ήθικη συνείδησις.
Ήθικη κρίσις ἐκ διδασκαλίας. Ήλατήρια.
— Άρρενα --- Θήλεα

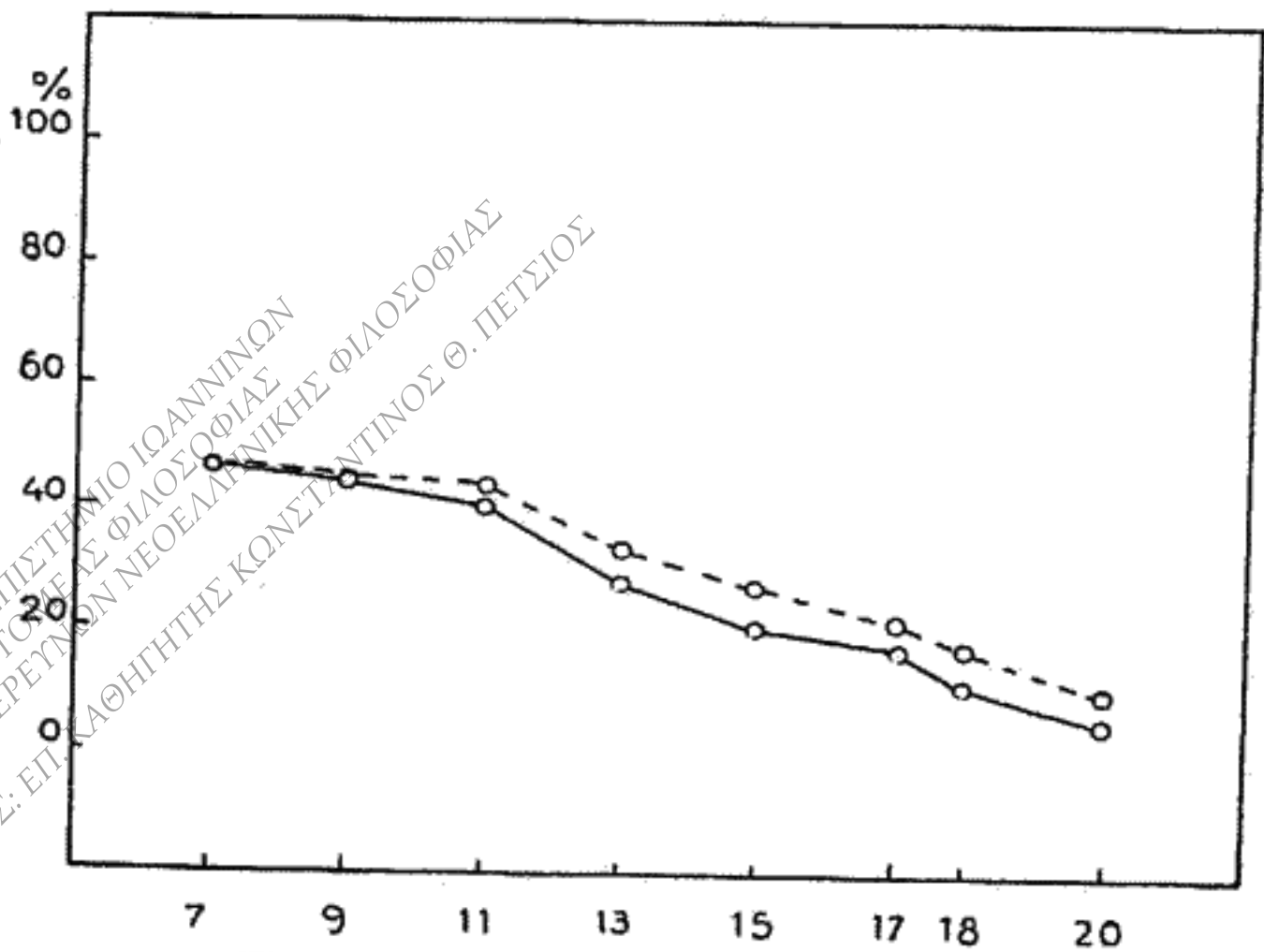
Εικ. 3. Άνωτέρα ήθικη συνείδησις.
Ήθικη κρίσις ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας. Ήλατήρια.
— Άρρενα --- Θήλεα

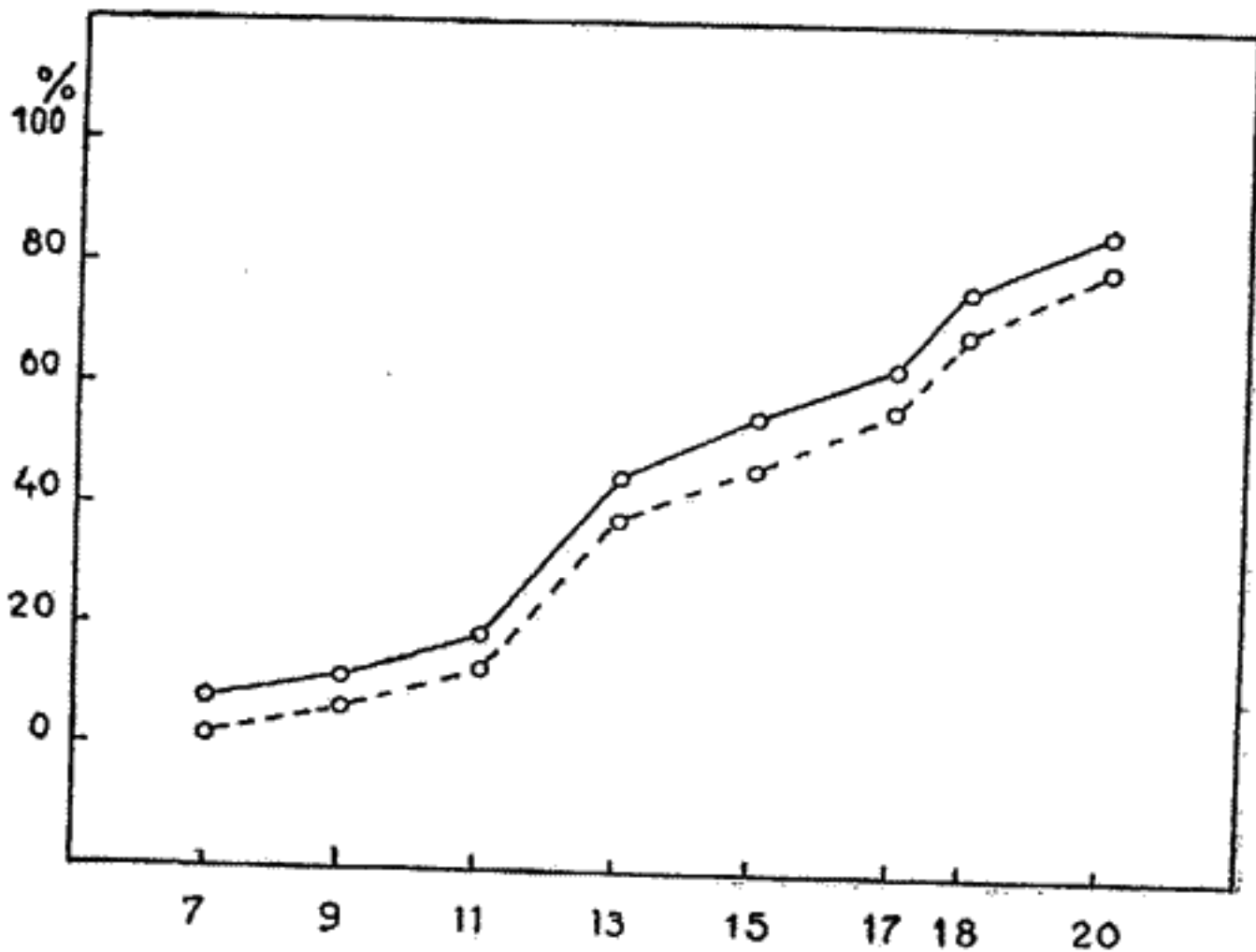
Είκ. 4. Άνωτέρα ήθική συνείδησις.
Ήθική κρίσις ἐκ διδασκαλίας. Ήπακολουθήματα.
— Άρρενα --- Θήλεα

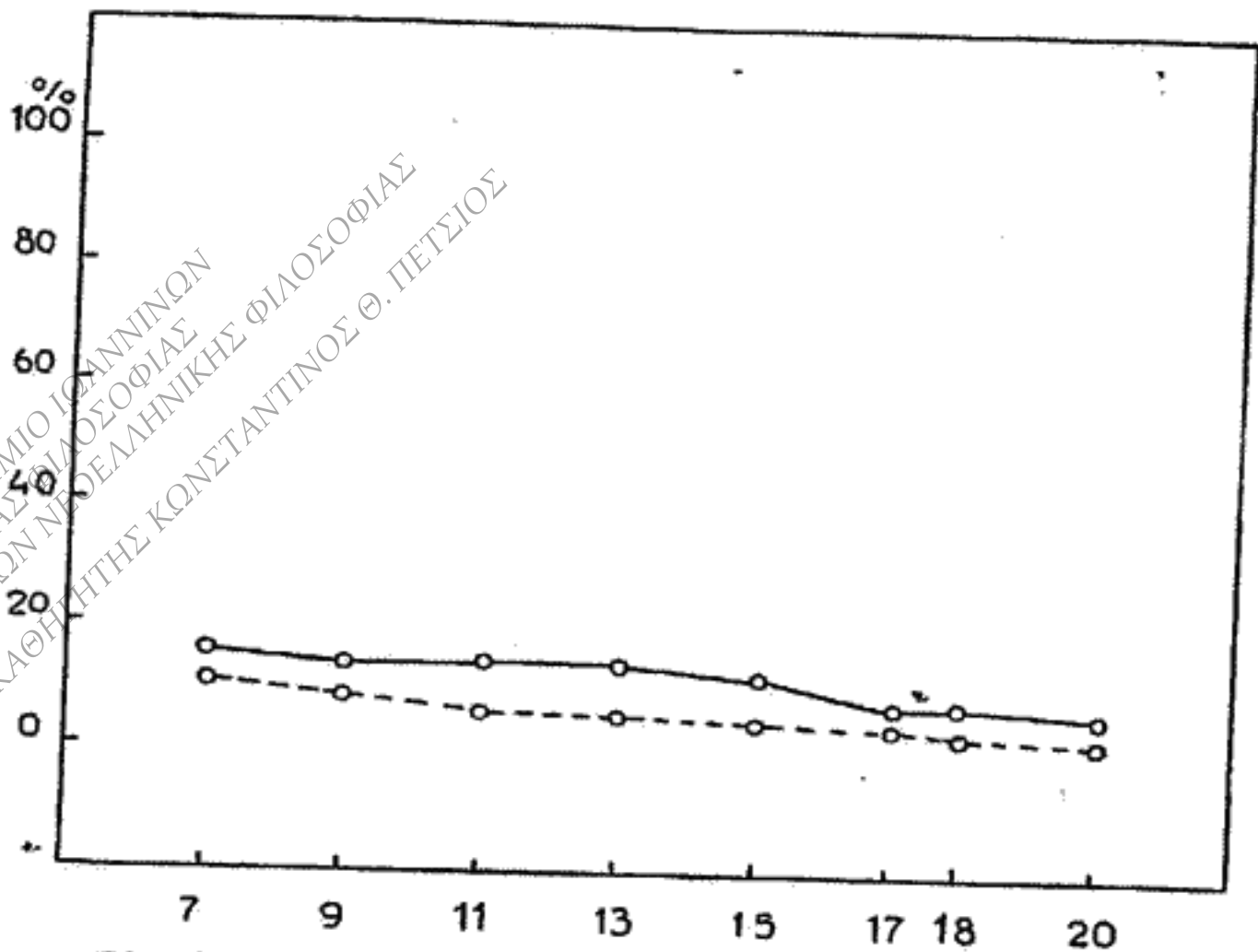
Είκ. 5. Άνωτέρα ήθική συνείδησις.
Ήθική κρίσις ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας. Ήπακολουθήματα.
— Άρρενα --- Θήλεα

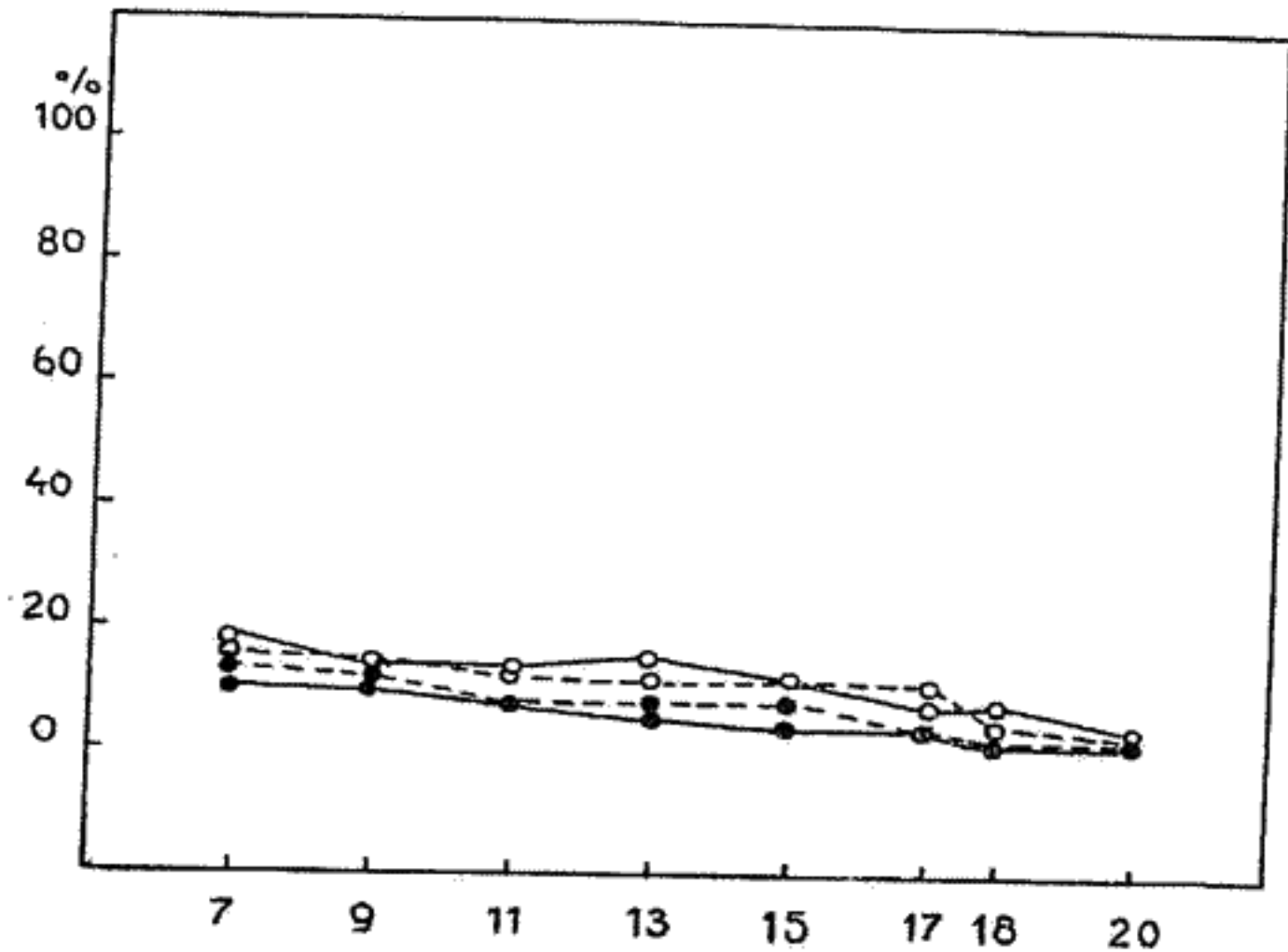
Είκ. 6. Άνωτέρα ήθική συνείδησις.
 *Ηθική κρίσις εκ διδασκαλίας. *Ελατήρια άμα και έπακολουθήματα.
 — *Αρρενα --- Θήλεα

Είκ. 7. Άνωτέρα ήθική συνείδησις.
 *Ηθική κρίσις εξ αυθορμησίας και αυτοτελείας.
 *Ελατήρια άμα και έπακολουθήματα.
 — *Αρρενα --- Θήλεα

Εικ. 8. Κατωτέρα ήθικη συνείδησις. Περιεχόμενον.
— Άρρενα - - - Θήλεα

Εικ. 9. Κατωτέρα ήθικη συνείδησις. Έλατήρια και Έπακολουθήματα.
Άνω. Έλατήρια. — Άρρενα - - - Θήλεα
Κάτω. Έπακολουθήματα. — Άρρενα - - - Θήλεα

Προκύπτουσι δ' ἐκ τῶν πινάκων τούτων καὶ τῶν γραφικῶν παραστάσεων πορίσματα παρεμφερῆ πρὸς τὰ συναχθέντα ἐκ τῶν προηγουμένων κριτηρίων.

ΑΣ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

α'. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

1. Αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ καὶ ἰδέαι ἐπὶ τε τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων ἐξεδηλοῦντο ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἐξετασθεισῶν ἡλικιῶν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 7ου ἔτους (Πίναξ 1, γραφ. παράστ. 1).

Ἀρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.
%	%	%
52	54	53

2. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως ἐκορυφοῦτο ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀπὸ τοῦ 18ου μέχρι τοῦ 20οῦ ἔτους (Πίναξ 1, γραφ. παράστ. 1).

Ἡλικίαι	Ἀρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.
	%	%	%
18 ἐτῶν	88	91	89,5
20 »	94	96	95,0
Μ. °Ο.	91	93,5	92,3

3. Αἱ κατώτεραι ἡλικίαι ἐνεφάνισαν μικρότερον περιεχόμενον ἠθικῆς συνειδήσεως, διότι, ὡς ἐλέχθη, τὸ κριτήριον τοῦτο ἀπέβλεπεν εἰς ἀνωτέρας κυρίως ἡλικίας (Πίναξ 1, γραφ. παράστ. 1).

Κατώτεραι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν	Ἀνώτεραι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν
%	%
62,7	86,9

4. Τὰ θήλεα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως ὑπερεῖχον καὶ ἔνταῦθα τῶν ὁμηλικῶν ἀρρένων ἐπὶ τε τῶν κατωτέρων καὶ τῶν ἀνωτέρων ἡλικιῶν (Πίναξ 1, γραφ. παράστ. 1).

Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν		Ἀνώτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν	
	%		%
Ἄρρενα	61,0	Ἄρρενα	85,8
Θήλεα	64,3	Θήλεα	88,0
Μ. °Ο.	62,7	Μ. °Ο.	86,9

5. Κατωτέραν ἠθικὴν συνείδησιν ἐνεφάνισαν ἐλάχιστα ὑποκείμενα πασῶν τῶν ἡλικιῶν ἐπὶ τε τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων (Πίναξ 6, γραφ. παράστ. 8).

Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν		Ἀνώτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν	
	%		%
Ἄρρενα	14,5	Ἄρρενα	8,0
Θήλεα	8,0	Θήλεα	3,5
Μ. °Ο.	11,2	Μ. °Ο.	5,9

6. Σημαντικὸν ὑπῆρξεν ἔνταῦθα τὸ ποσοστὸν τῶν ἀορίστων ἀπαντήσεων ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ δὴ ἐν ταῖς κατωτέροις ἡλικίαις. Προῆλθε δὲ τοῦτο ἐκ τῆς φύσεως τοῦ κριτηρίου, ὅπερ, ὡς ἐλέχθη, ἀπέβλεπε κυρίως εἰς τὰς ἀνωτέρας ἡλικίας (Πίναξ 7).

Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν		Ἀνώτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν	
	%		%
Ἄρρενα	24,5	Ἄρρενα	6,0
Θήλεα	27,8	Θήλεα	8,5
Μ. °Ο.	26,1	Μ. °Ο.	7,3

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Τῶν ὑποκειμένων, ἅτινα ἔδειξαν ἀνωτέραν ἠθικὴν συνείδησιν.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν *Περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ Δημητράκη ποίαν γνώμην ἔχεις;*

Τὸ Υ. Θ. Μ., ἄρρεν ἡλικίας 7 ἐτῶν, ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς· «Δὲν ἔκαμε καλά, ἔπρεπε νὰ πέσουν νὰ κοιμηθοῦν καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν νὰ τὸ ἔλεγεν ὁ Δημητράκης εἰς τὴν Ἀστυνομίαν».

Τὸ Υ. Κ. Τ., θῆλυ ἡλικίας 7 ἐτῶν· «Δὲν ἔκαμε καλά, ἔπρεπε νὰ φέρῃ τὴν Ἀστυνομία καὶ ὄχι νὰ πνίξῃ ἕναν ἄνθρωπον, ἢ Ἀστυνομία θὰ τὸν ἐκαγόνιζε τὸν θεῖόν του».

Τὸ Υ. Χ. Α., ἄρρεν ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Ὁχι δὲν ἔκαμε καλά, μπορούσε νὰ πάρῃ τὴν μητέρα του καὶ νὰ φύγῃ. Νὰ τὸν διώξῃ ἀπὸ τὸ σπίτι τὸν θεῖόν του καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ δέρνῃ τὴν μητέρα του καὶ νὰ τὸ ἔλεγε καὶ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν».

Τὸ Υ. Α. Σ., θῆλυ ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Ἦτο πολὺ κακό, δὲν ἔπρεπε νὰ πνίξῃ ἕναν ἄνθρωπον».

Τὸ Υ. Λ. Μ., ἄρρεν ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Δὲν ἦτο καλὸ νὰ πνίξῃ τὸν θεῖόν, μπορούσε νὰ τὸν συμβουλεύσῃ νὰ μὴ κτυπᾷ τὴν μητέρα του καὶ ἄς ἦτο καὶ μικρός, ὄχι νὰ κάμῃ φόνον».

Τὸ Υ. Α. Ζ., θῆλυ ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Ὁχι δὲν ἔπραξε καλά, διότι ἔπρεπε νὰ φερθῇ μὲ ἄλλον τρόπον, ὄχι νὰ σκοτώσῃ».

Τὸ Υ. Τ. Α., ἄρρεν ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Καθόλου καλή, δὲν ἔπρεπε νὰ πνίξῃ τὸν θεῖόν του, ἀλλ' ἐὰν ἦτο αὐτὸς καλὸς καὶ ἐργατικὸς νὰ πάρῃ τὴν μητέρα του καὶ νὰ ὑπάγουν σὲ ἄλλο μέρος νὰ ζήσουν καλύτερα».

Τὸ Υ. Α. Ε., θῆλυ ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Δὲν ἔπραξε καλῶς. Ἐπρεπε βεβαίως κάτι νὰ πράξῃ διὰ νὰ σώσῃ τὴν μητέρα του, ἀλλὰ ὄχι νὰ μεταχειρισθῇ βίαια μέσα».

Τὸ Υ. Δ. Α., ἄρρεν ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Δὲν ἔπρεπε νὰ φθάσῃ εἰς τὰ ἄκρα, ἔπρεπε νὰ συστήσῃ εἰς τὸν παράφρονα θεῖόν του νὰ μὴ ἐξακολουθῇ αὐτὴν τὴν τακτικὴν. Καὶ ἐὰν διὰ τῶν συστάσεων δὲν ἔφερνε ἀποτέλεσμα, ἔπρεπε νὰ τὸν καταγγείλῃ καὶ ὄχι νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν ἐνὸς ἀνθρώπου, μὲ ποῖον δικαίωμα τὴν ἀφήρесе».

Τὸ Υ. Ζ. Ε., θῆλυ ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Δὲν ἔπραξε καλά. Ἐπρεπε βεβαίως κάτι νὰ πράξῃ διὰ νὰ σώσῃ τὴν μητέρα του, ἀλλ' ὄχι νὰ μεταχειρισθῇ βίαια μέσα καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν τοῦ θεῖου του».

Τὸ Υ. Μ. Ε., ἄρρεν ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Ἦταν κι' αὐτὴ ἀγρία. Δὲν ἔχομε τὸ δικαίωμα νὰ ἀφαιροῦμε τὴν ζωὴν ἐνὸς συνανθρώπου μας, ὅσο παληάνθρωπος καὶ ἂν εἶναι. Ἐπίσης ἐνέργεια βιαστικὴ χωρὶς νὰ σκεφθῇ προηγουμένως· διότι μπορούσε ἄλλως ἐνεργῶν καὶ νὰ σώσῃ

τήν μητέρα του και τὸν θεῖόν του νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸ ἐλάττωμα τῆς οἰνοποσίας».

Τὸ Υ. Γ. Α., θῆλυ ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Ἡ ἐνέργεια τοῦ Δημητράκη ὡς πρὸς τὴν ἀφειτηρίαν της φαίνεται ἐπαινετὴ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔπρεπε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, νὰ γίνῃ αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ θείου καὶ νὰ μολύνη τὰ χέρια του μὲ αἷμα ἀνθρώπινον, ἀποτρόπαιον. Καὶ χέρι, ἀν ἐσήκωνε κατὰ τοῦ θείου του, κακὸ ἦτο, ὅχι νὰ τὸν πνίξῃ, αὐτὸς θὰ ἦτο ἐκ γενετῆς κακοῦργος. Ὑπῆρχον τρόποι νὰ ἐμποδίσῃ τὸν θεῖόν του νὰ φέρεται οὕτως».

Τὸ Υ. Ζ. Ε., ἄρρεν ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Καθόλου καλὴ, ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ διὰ καλλιτέρου τρόπου νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν καὶ οὐχὶ νὰ φθάσῃ ἐκεῖ πού ἔφθασε. Ἐπρεπε διὰ ἄλλου τρόπου νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν μητέρα του, αὐτὸς δὲν εἶναι τρόπος κανονισμοῦ τῶν ὑποθέσεών μας, ὁ φόνος πρέπει νὰ τιμωρῆται διὰ φόνου, εἶναι ἀγριον πρᾶγμα».

Τὸ Υ. Π. Κ., θῆλυ ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Ἐπρεπε νὰ τὸν καθησυχάσῃ, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἦτο καὶ μεθυσμένος καὶ ὅχι νὰ τὸν φονεύσῃ, ἴσως νὰ εἶχε δίκαιον, ἀλλ' ὅχι νὰ κάμῃ φόνον».

Τὸ Υ. Φ. Κ., ἄρρεν ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Ὁ Δημητράκης ἔπρεπε νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν μητέρα του μὲ κάθε τρόπον. Ἡ πρᾶξις τοῦ φόνου εἶναι ἀξία πάσης μομφῆς».

Τὸ Υ. Μ. Α., θῆλυ ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Ναὶ μὲν εἶχεν ὄλο τὸ δίκαιο μὲ τὸ μέρος του, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ νὰ ὑποφέρῃ ἡ μητέρα του, δὲν ἔπρεπε ὁμως νὰ φονεύσῃ, νὰ παραλάβῃ τὴν μητέρα του καὶ νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν συντήρησίν της».

2) Τῶν ὑποκειμένων, ἅτινα ἐνεφάνισαν κατωτέραν ἠθικὴν συνείδησιν.

Τὸ Υ. Α. Ν., ἄρρεν ἡλικίας 7 ἐτῶν, ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς· «Καλὰ ἔκαμε ἐπειδὴ ἔσπαζε τὰ πιάτα καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἦτο πτωχὴ καὶ νὰ μὴ μποροῦσε νὰ ἀγοράσῃ ἄλλα, καὶ ἀφ' οὗ ἔδερνε τὴν κυρία, ἔπρεπε νὰ τὸν σκοτώσῃ».

Τὸ Υ. Π. Ν., θῆλυ ἡλικίας 7 ἐτῶν· «Καλὸ ἦτο, διότι ὁ θεῖος θὰ σκότωνε καὶ τὴν μητέρα τοῦ Δημητράκη».

Τὸ Υ. Χ. Β., ἄρρεν ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Ἐκαμε καλὰ, γιατί τυραννοῦσε τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Σ. Α., θῆλυ ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Ἐκαμε πολὺ καλά, διότι ἤρχετο μεθυσμένος καὶ ἐκτυποῦσε τὴν μητέρα του καὶ ὁ Δημητράκης ἐστενοχωρεῖτο».

Τὸ Υ. Α. Κ., ἄρρεν ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Καλὰ ἔκαμε διότι ἔσωσε τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Κ. Φ., θῆλυ ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Δὲν ἔκαμε καὶ τόσο καλά, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐφέρετο ἔτσι ὁ θεῖός του, καλὰ τοῦ ἔκαμε».

Τὸ Υ. Α. Α., ἄρρεν ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Καλῶς ἔπραξε, διότι δὲν ἤθελε νὰ χτυπᾷ τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Χ. Ε., θῆλυ ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Ἐκαμε καλά, ἐγλύττωτε τὴν μητέρα του ἀπὸ τὰ βάσανα».

Τὸ Υ. Γ. Ι., ἄρρεν ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Καλὰ ἔκαμε, μισοῦσε τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἐβασάνιζε τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Α. Ε., θῆλυ ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Ἐπραξε καλά, διότι δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἀνεχθῆ τὴν συμπεριφορὰ τοῦ θείου του. Ἐὰν δὲν ἔκανε αὐτὸ ὁ Δημητράκης, δὲν ἦτο παράδοξον νὰ ἐφόνευεν ὁ θεῖός του τὸν Δημητράκη, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἂν δὲν συνέβαινε καλὰ τοῦ ἔκαμε».

Τὸ Υ. Κ. Ν., ἄρρεν ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Ὁ Δημητράκης ἔκαμε πολὺ καλά, διότι εἶναι αἰσχρὸν νὰ βλέπη τὴν μητέρα του νὰ βασανίζεται καὶ νὰ μὴ σπεύδῃ νὰ τὴν βοηθήσῃ».

Τὸ Υ. Γ. Ε., θῆλυ ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Ὁ θεῖός του ἔπρεπε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι, καλὰ ἔκαμε καὶ τὸν ἐφόνευσε, θὰ εὔρισκον τὴν ἡσυχία τους αὐτὸς καὶ ἡ μητέρα του».

Τὸ Υ. Γ. Η., ἄρρεν ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Ἄριστα ἔπραξε· καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο θὰ ἔπραττον καὶ πᾶς εὐσυνείδητος οὕτω πρέπει νὰ πράττῃ».

Τὸ Υ. Κ. Κ., θῆλυ ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Ἦτο ἀξιέπαινον, διότι ἀποδεικνύει ἄνδρα μὲ φιλοτιμίαν καὶ ἰσχυρὰν βούλησιν, ὁ ὁποῖος δὲν ἀνέχεται νὰ περιφρονῆται ἢ μητέρα του ἀπὸ ἕναν ἄνθρωπον τελείως ἀνάξιον καὶ ἄθλιον».

Τὸ Υ. Κ. Ι., ἄρρεν ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Ἐπραξε πολὺ καλῶς. Ἀγανακτισμένος ἀπὸ τὰ μικρά του χρόνια καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ περισσότερο τὴν συμπεριφορὰν τοῦ θείου του ἐξεμάνῃ καὶ ἔπραξε αὐτό».

Τὸ Υ. Π. Ε., θῆλυ ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Πρέπει κανεὶς νὰ ἀπαλλάττῃ τοὺς δυστυχεῖς ἀπὸ τὰ μαρτύρια· καὶ ὁ Δημητράκης ἠλευθέρωσε τὴν μητέρα του ἀπὸ τὰ βάσανα τοῦ ἀδελφοῦ της».

β'. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΗΘΙΚΑ ΕΛΑΤΗΡΙΑ

1. Ἀνώτεραν ἠθικὴν συνείδησιν ἐπέδειξαν τὰ πλεῖστα τῶν ὑποκειμένων καὶ ἐν τῷ χαρακτηρισμῷ τῶν ἐλατηρίων (Πίναξ 2, γραφ. παραστ. 2 καὶ 3).

Ἄρρενα %	Θήλεα %	Μ. °Ο. %
69,0	67,8	68,4

2. Μείζονα αὐθορμησίαν ἐν τῇ ὑποδείξει τῶν ἐλατηρίων ἐπέδειξαν αἱ ἀνώτεροι ἡλικίαι, αἱ δὲ κατώτεροι ἡλικίαι ἐξηρτώοντο μᾶλλον ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ περιβάλλοντος (Πίναξ 2, γραφ. παραστ. 2 καὶ 3).

Διδασκαλία	Αὐθορμησία
Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν % 40,4	Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν % 15,9
Ἀνώτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν % 16,8	Ἀνώτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν % 63,8

3. Καὶ τὰ φύλα δὲ διέφερον ἐν τινι μέτρῳ καὶ ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν ἐλατηρίων. Μείζονα αὐθορμησίαν ἐνεφάνισαν τὰ ἄρρενα (Πίναξ 2, γραφ. παραστ. 2 καὶ 3).

Διδασκαλία	Αὐθορμησία
Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν % Ἄρρενα 38,8 Θήλεα 42,0 Μ. °Ο. 40,4	Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν % Ἄρρενα 18,3 Θήλεα 13,5 Μ. °Ο. 15,9

Ἀνώτεροι ἡλικίας 15—20 ἐτῶν		Ἀνώτεροι ἡλικίας 15—20 ἐτῶν	
	%		%
ἄρρενα	13,8	ἄρρενα	67,3
θηλεα	19,8	θηλεα	60,3
M. °O.	<u>16,8</u>	M. °O.	<u>63,8</u>

4. Κατώτερα ἐλατήρια ὠρισαν ὀλίγα ὑποκείμενα, ἤτοι 11,5% (Πίναξ 6, γραφ. παραστ. 9).

Κατώτεροι ἡλικίας 7—13 ἐτῶν		Ἀνώτεροι ἡλικίας 15—20 ἐτῶν	
	%		%
ἄρρενα	15,5	ἄρρενα	8,0
θηλεα	14,3	θηλεα	8,0
M. °O.	<u>14,9</u>	M. °O.	<u>8,0</u>

5. Μικρὸν δὲ ἦτο καὶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἀορίστων ἀπαντήσεων ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων ἡλικιῶν, μεγαλείτερον δ' ἐπὶ τῶν ἡλικιῶν τῶν κατωτέρων (Πίναξ 7).

Κατώτεροι ἡλικίας 7—13 ἐτῶν		Ἀνώτεροι ἡλικίας 15—20 ἐτῶν	
	%		%
ἄρρενα	27,5	ἄρρενα	11,0
θηλεα	30,2	θηλεα	12,0
M. °O.	<u>28,9</u>	M. °O.	<u>11,5</u>

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Τῶν ὑποκειμένων, ἅτινα ἐδήλωσαν ἀνώτερα ἠθικὰ ἐλατήρια.

Εἰς τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐρωτήσεις Διατὶ δὲν ἦτο καλὴ ἢ συμπεριφορὰ τοῦ θείου καὶ διατὶ δὲν ἔπρεπε ὁ Δημητράκης νὰ πράξη οὕτω ;

Τὸ Υ. Κ. Α., ἄρρεν ἡλικίας 7 ἐτῶν, ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς· «Ὁχι, γιὰτὶ κτυποῦσε τὴν μητέρα τοῦ Δημητράκη, ἀλλ' ὁ Δημητράκης ἔπρεπε νὰ τοῦ εἶπη νὰ μὴ κτυπᾷ τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Χ. Κ., θῆλυ ἡλικίας 7 ἐτῶν· «Δὲν πρέπει νὰ πίνῃ κανεὶς κρασί πολύ, λίγο καὶ νὰ μὴ μεθᾶ, ἀλλὰ ὁ Δημητράκης δὲν ἔκαμε καλά, γιατί μπορούσε νὰ πῆ με δύο λογάκια· θεῖέ μου μὴ δέρνετε τὴν μαμά οὔτε καὶ ἐμέ, μὴ ἔρχεσθε μεθυσμένος τὸ βράδυ καὶ ἔτσι μπορούσε νὰ συμμορφώσῃ τὸν θεῖόν του».

Τὸ Υ. Ε. Γ., ἄρρεν ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Ὁ θεῖος ἔκαμε πολὺ ἄσχημα, τὸ κρασί τὸν ἔκανε ἔτσι, ὁ Δημητράκης ἀγαποῦσε τὴν μητέρα του, ἔπρεπε νὰ μὴ τὸν σκοτώσῃ, ἀλλὰ νὰ τὸν διώξῃ ἀπὸ τὸ σπίτι».

Τὸ Υ. Ε. Μ., θῆλυ ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Δὲν ἔκαμε καλά ὁ Δημητράκης, ἔπρεπε νὰ τοῦ εἶπῃ ὅτι τώρα ἐγὼ εἶμαι μεγάλος, τὴν μητέρα μου νὰ μὴ τὴν δέρνῃς».

Τὸ Υ. Μ. Σ., ἄρρεν ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Δὲν ἔπρεπε νὰ πίνῃ κρασί, διότι ὁ μεθυσμένος εἶναι σὰν τρελλός, ἔπρεπε δὲ ὁ Δημητράκης νὰ εἶπῃ εἰς τὴν μητέρα του, ἔλα νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὸ σπίτι κρυφά».

Τὸ Υ. Ρ. Ρ., θῆλυ ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Δὲν ἔκανε καλά πού μεθούσε, ἀλλὰ καὶ ὁ Δημητράκης δὲν ἔκαμε καλά, γιατί ὅσο καὶ ἂν τὴν ἔδερνε τὴν μητέρα του ὁ θεῖος, δὲν ἔπρεπε νὰ κάμῃ αὐτὸν τὸν φόγον».

Τὸ Υ. Τ. Ν., ἄρρεν ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Οὔτε ἡ πράξις τοῦ θεῖου, οὔτε ἡ πράξις τοῦ Δημητράκη ἦτο καλή... Ἄς ἔπαιρνε τὴν μητέρα του νὰ τὴν πήγαινε εἰς ἄλλο μέρος νὰ ζήσουν καλλίτερα».

Τὸ Υ. Μ. Κ., θῆλυ ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Ἡ διαγωγή τοῦ θεῖου ἦτο ἀχαρακτήριστος, ὁ Δημητράκης ἔπραξεν οὕτω, διότι ἀγαποῦσε πολὺ τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Ι. Γ., ἄρρεν ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Ὅτι θὰ ἀγαποῦσε πάρα πολὺ τὴν μητέρα του καὶ θὰ μισοῦσε τὸν θεῖόν του».

Τὸ Υ. Θ. Κ., θῆλυ ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Ἡ ἀγάπη, πού εἶχε πρὸς τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Τ. Φ., ἄρρεν ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Ὁ Δημητράκης ἔβλεπε πῶς τυραννοῦσε τὴν μητέρα του τὸ ἀνθρωπόμορφο αὐτὸ τέρας. Μποροῦσε βέβαια καὶ νὰ μὴ τὸν πνίξῃ, ἀλλ' ὁ θυμὸς του τὸν ἔκαμε νὰ μὴ ξεύρῃ τί πράττει».

Τὸ Υ. Λ. Α., θῆλυ ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν λατρευτὴν του μητέρα, τὴν ὁποῖαν δὲν ἤθελε νὰ βλέπῃ νὰ βασανίζεται τόσο πολὺ».

Τὸ Υ. Φ. Φ., ἄρρεν ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Ὁ τρελλὸς λέγουν εἶδε τὸν μεθυσμένον καὶ ἐφοδῆθη. Τὸ μεγαλείτερον ἐλάττωμα εἶναι ἡ οἰνοποσία,

πάντοτε έχει κακά αποτελέσματα και ο θεϊός του ήτο εις θέσιν να γνωρίζη τί κακά φέρει ή μέθη. 'Ο Δημητράκης έπραξε κάκιστα, άλλ' ή αγάπη πρὸς τήν μητέρα του τὸν έκαμε να φθάση εις τὸ σημεῖον αὐτό».

Τὸ Υ. Κ. Α., θήλυ ήλικίας 18 ετών· «'Η διαγωγή ενός μεθύσου είναι άχαρακτήριστος. 'Η πράξις τοῦ Δημητράκη έχει άφειτηρίαν τὸ υπέρτατον μητρικὸν φίλτρον, τήν πρὸς τήν μητέρα λατρείαν, άλλ' ὁ τρόπος δι' οὗ ἐξεδηλώθη ήτο κάκιστος. 'Ο σκοπὸς δὲν αγιάζει τὰ μέσα, άλλ' ἐν τοιαύτῃ ψυχικῇ καταστάσει δὲν ήδύνατο να σκεφθῆ λογικῶς».

Τὸ Υ. Μ. Ε., ἄρρεν ήλικίας 20 ετών· «'Η ενέργεια τοῦ Δημητράκη δὲν ήτο ή πρέπουσα. 'Επρεπεν απλούστατα να προστατεύση τήν μητέρα του με καλλίτερο τρόπο και ὁ τρόπος αὐτὸς ήτο να φωνάξη τήν 'Αστυνομία. Και ὁ θεϊός του ἐγνώριζε τὰ επακόλουθα τῆς μέθης, έπρεπε να μὴ άφεθῆ να τὸν κυριεύση τὸ πάθος τῆς οίνοποσίας».

Τὸ Υ. Κ. Κ., θήλυ ήλικίας 20 ετών· «Κακίστη ή πράξις, διότι διέπραξε' φόνον, άλλ' ὁ φόνος αὐτὸς έχει τὸ δικαιολογητικὸν του, τὸν διέπραξεν ὠθούμενος ὑπὸ διαφόρων αἰσθημάτων, κυρίως ἐξ αγάπης πρὸς τήν μητέρα και ἐκ τῆς ιδέας ὅτι έπρεπε να τήν υπερασπίση.

2) Τῶν ὑποκειμένων, ἅτινα ἐνεφάνισαν κατώτερα ἐλατήρια:

Τὸ Υ. Σ. Α., ἄρρεν ήλικίας 7 ετών, ἀπήντησεν ὡς εξῆς· «'Οχι, διότι δὲν έπρεπε να σπάση τὰ πράγματα, ὁ Δημητράκης καλὰ έκαμε».

Τὸ Υ. Χ. Ε., θήλυ ήλικίας 7 ετών· «'Οχι, δὲν έπρεπε να δέρνη ὁ θεϊός του τήν μητέρα του, καλὰ έκανε πὸς τὸν έσκοτώσε, γιατί έσπαζε τόσα πράγματα».

Τὸ Υ. Γ. Β., ἄρρεν ήλικίας 9 ετών· «Δὲν έφέρειτο καλὰ ὁ θεϊος. 'Εδερνε τήν μητέρα τοῦ Δημητράκη, έσπαζε τὰ πιάτα, έμεθοῦσε και μπορούσε να σφάξη και τὸν Δημητράκη, γι' αὐτὸ τὸν έπνιξε ὁ Δημητράκης».

Τὸ Υ. Σ. Α., θήλυ ήλικίας 9 ετών· «Καλὰ έκαμε ὁ Δημητράκης, γιατί έβλεπε πὸς έκανε φασαρίες εις τὸ σπίτι και ήθελε να είναι ήσυχος, να μὴ τοὺς ακούουν εις τὰ ἄλλα σπίτια».

Τὸ Υ. Α. Δ., ἄρρεν ήλικίας 11 ετών· «'Επρεπε να τὸν σκοτώση με πιστόλι, ήταν κακὸς θεϊος και έδερνε τήν μητέρα τοῦ Δημητράκη».

Τὸ Υ. Μ. Δ., θῆλυ ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Ὁχι, διότι ἦτο εἰς ξένο σπίτι καὶ ἔσπαζε τὰ πράγματα καὶ ὁ Δημητράκης ἐθύμωσε καὶ τὸν ἐπνίξε».

Τὸ Υ. Α. Φ., ἄρρεν ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Ὁχι, διότι δὲν ἔπρεπε νὰ φέρεται τοιουτοτρόπως εἰς τὸν ἀνεψιόν του. Ὁ ἀνεψιός του καλὰ τοῦ ἔκαμε».

Τὸ Υ. Ρ. Σ., θῆλυ ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Δὲν ἔπρεπε νὰ χαλάῃ τὰ πράγματα οὔτε καὶ νὰ κτυπᾷ τὴν μητέρα τοῦ Δημητράκη, γι' αὐτὸ τὸν ἐπνίξε».

Τὸ Υ. Σ. Κ., ἄρρεν ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Εἰς τὸν θεῖον ἤρχετο ἡ σκέψις διὰ ποῖον λόγον νὰ ἔχη εἰς τὸ σπίτι του ξένους ἀνθρώπους νὰ τρέφῃ καὶ δι' αὐτὸ ἐφέρετο οὕτως. Ὁ Δημητράκης ἔπρεπε νὰ τὸν εἶχε σκοτώσει πρὸ πολλοῦ».

Τὸ Υ. Χ. Α., θῆλυ ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Διότι, φαίνεται, θὰ ἐζήλευε τὴν ἀδελφήν του, ποὺ εἶχε τόσον μεγάλον υἱόν. Ὅταν δὲ ἐμεγάλωνε περισσότερο δὲν θὰ τὸν εἶχον ἀνάγκη καὶ ἔκανε ὅλα αὐτὰ· ὁ Δημητράκης τὸ ἐκατάλαβε καὶ τὸν ἐπνίξε».

Τὸ Υ. Δ. Κ., ἄρρεν ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Ἡ ἐνέργεια τοῦ Δημητράκη ἦτο ἀρίστη. Αὐτὸ τὸ ἀνθρωπόμορφο τέρας, τὸν θεῖόν του, ἔπρεπε νὰ τὸν σκοτώσῃ».

Τὸ Υ. Γ. Φ., θῆλυ ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Ἐπρεπε νὰ τὸν βασανίσῃ καὶ ἔπειτα νὰ τὸν σκοτώσῃ, διότι ἔπρεπε ὁ Δημητράκης νὰ ἐκδικηθῇ τὰ μαρτύρια τῆς μητέρας του».

Τὸ Υ. Κ. Χ., ἄρρεν ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Ἀφοῦ πέθανε ὁ πατέρας τοῦ Δημητράκη, φυσικὰ κηδεμών του θὰ ἦτο ὁ θεῖός του, ὅστις ἔπρεπε νὰ φροντίζῃ δι' ὅλα καὶ ὄχι νὰ φέρεται οὕτω. Καλὰ ἔκαμε καὶ τὸν ἐσκοτώσε».

Τὸ Υ. Ι. Ε., θῆλυ ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Ἡ πράξις τοῦ Δημητράκη εἶναι θαρραλέα καὶ ἀνδρική καὶ δικαία. Ἄλλη διέξοδος δὲν ὑπῆρχεν, ἐπομένως δικαιολογεῖται ἡ ἐνέργεια αὕτη τοῦ Δημητράκη, ἡ διαγωγή τοῦ θείου τὸν ἔκαμε νὰ ἐνεργήσῃ οὕτω».

Τὸ Υ. Ν. Χ., ἄρρεν ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Καλῶς ἔπραξε, καὶ διότι ἀπήλλαξε τὸν θεῖόν του ἀπὸ τὴν ἀθλίαν ζωὴν τοῦ μεθύσου καὶ διότι ἔσωσε τὴν μητέρα του καὶ οὕτω ὠφέλησε τὴν κοινωνίαν· τὰ ἀνεμέτρησεν ὅλα αὐτὰ καὶ ἔπειτα ἐνήργησεν».

Τὸ Υ. Π. Μ., θῆλυ ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Ἡ πράξις αὕτη ἦτο σωτήριος διὰ τὴν μητέρα του καὶ δι' αὐτόν, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ ἄλλο τὴν τυραννία καὶ ὁ φόγος τοῦ θείου ἦτο ἡ σωτηρία τους».